

TE GENT

1. E.B.E.S. bouwt te Roodenhuyze een vierde productie-eenheid met een vermogen van 279 MW. Het totaal vermogen van de elektrische centrale zal in 1978 693 MW bedragen. De schoorsteen zal 150 m. hoog zijn met aan de top een diameter van zes meter. De afkoelingstoren zal een hoogte hebben van 145 meter.
2. Het stoffelijk overschot van de in 1957 overleden Gentse kunstschilder Jos Verdegen werd op 8 mei 1976 overgebracht naar het Campo Santo te Sint-Amandsberg. (zie De Gentenaar 10.5.1976)
3. Prof. W. Fiers ontving de Franqui-prijs voor zijn studie van de bouw van de virussen. (zie De Gentenaar 10.5.1976)
4. De Gentse kunstschilder Ernest Van Hoorde ontving de A. Oleffe-prijs. (zie Vooruit 11.5.1976; in dit artikel wordt ook herinnerd aan de inhuldiging van het standbeeld E. Claus op 10.5.1926)
5. Bij K.B. van 12 mei 1976 werden de huizen Serpentstraat 4 en 6 geklasseerd. De klassering van de toren Nieuwen-Bossche, Tweebruggenstraat (K.B. van 19.1.1952) werd uitgebreid tot het klooster van Nieuwenbos.

BIBLIOGRAFIE

1. Einde april verscheen het jaarboek "Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent" deel XXIX 1975. Het jaarboek bevat acht bijdragen, waaronder we vermelden : A. Van Oost : Sociale stratifikatie van de Gentse opstandelingen van 1379-1385; M. Desittere : Archeologische Kroniek en R. De Herdt : Bibliografie van de geschiedenis van Gent (1974-1975). Ook de bijdrage van J. Art

“Moerbeke-Waas : Een type-geval van plattelandsontkerkelijking ?” moeten we vermelden, omdat dit artikel ons een aantal gegevens verstrekt over de families De Kerchove en Lippens. Het Jaarboek is verkrijgbaar bij Dr. H. De Ridder-Symoens, Blandijnberg 2 Gent. Prijs voor niet-leden : 350 F.; bijdrage voor de leden : 300 F.

2. “Wat blijft er nog over van ons geduchts herenhof ten Walle of het Prinsenhof” door René De Herdt in “Toerisme in Oost-Vlaanderen” n. 2, 1976. Zeer goed artikel.

3. “Gentse bijdragen tot de Kunstgeschiedenis” is een tijdschrift dat sinds 1934 wordt uitgegeven door het Hoger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde (HIKO) van de RUG, met de steun van het Universiteitsvermogen (Blandijnberg 2).

Resultaten van het kunsthistorisch en archeologisch onderzoek van professoren en oud-studenten worden bij voorkeur gepubliceerd. Het XXIIIe deel dat komt te verschijnen (bevat 18 merkwaardige bijdragen), is volledig gewijd aan architectuur en monumentenzorg en tevens opgedragen aan prof. Dr. em. F. De Smidt, die het H.I.K.O. verliet in 1974 en ontelbare geschriften naliet.

De bouwgeschiedenis van St.-Baafs (kath. & Abdij), St.-Niklaas- en St.-Jacobskerk werd o.m. door hem opgesteld.

Het is aan de restauratie van de St.-Niklaaskerk dat hij zijn beste krachten heeft gewijd.

In dit laatste deel van de ‘Gentse bijdragen’ wordt een lezenswaardige bijdrage van Frieda Van Tyghem over de Vlaamse kaai te Gent gepubliceerd. Het is, naar schrijfster, een typisch voorbeeld van negentiende-eeuws eclectisme (stijlbeweging).

De huizen aan de Vlaamse Kaai maakten, tot vóór een tiental jaren, een ensemble uit, dat vrij uniek kan genoemd worden.

Ongeveer de helft van die huizen werd sedertdien afgebroken. Ze dagtekenden grotendeels van het laatste decennium van de 19de eeuw, enkele begin van de 20ste eeuw.

De bouwmeester was Jacobus Semey, die vermoedelijk geen architect was, wat toen niet vereist was.

Het waren eenvoudige burgerwoningen, in verschillende stijlen opgetrokken, die de naam droegen van een Vlaamse kunstenaar, schrijver, componist, schilder (o.m. Prudens van Duyse, Julius Vuylsteke, Peter Benoit, K.L. Ledeganck, Jan Frans Willems, Zetternam, F.A. Snellaert, H. Van Peene, H. Waelput, Courtmans - Berchmans, Hendrik Conscience, Tony Bergman, Virginie Loveling, Gaspar de Crayer, villa der Van Eyck's, de Liemaeker).

Overvloedig geïllustreerd, is deze bijdrage een waardevolle aanvulling tot betere kennis van onze stad, alsook de bijdrage van Linda Wylleman over “Het Instituut der Wetenschappen, behorende tot de Universitaire gebouwen der Stad Gent” Jozef Plateastraat.

Het tijdschrift is verkrijgbaar bij de uitgever : Seminarie voor Plastische Kunsten - Blandijnberg, 2 B - 9000 Gent.

4. Toneelstudio 50-Arca heeft in de jaren 1950-1975 een zeer belangrijke rol gespeeld in het toneellevens in Vlaanderen. Zeker was het wenselijk te beschikken over een studie van de activiteiten van deze toneelgroep. Niemand kon dit beter doen dan de bekende criticus Rik Lanckrock. Het werk "Geschiedenis Toneelstudio 50-Arca. Brandpunt en Uitstraling" verscheen als cultureel jaarboek van de provincie Oost-Vlaanderen.

5. In het tweemaandelijks blad "Gebeurtenissen" verspreid door de Dienst voor Toerisme van de stad Gent verschijnen korte bijdragen in verband met de Gentse geschiedenis. R. d'Exsteyl schrijft over de Gentse abdijen en J. Decavele over O.L.Vrouw met de inktpot. (januari-, maart- en meinummer 1976)

VRAAG EN ANTWOORD

ANTWOORD OP VRAAG 70 DOOR DE HEER G. HEBBELYNCK

De RENODEYNSTRAAT was waarschijnlijk de eerste (volks)naam van de HOVENIERSTRAAT (sedert 1942 : Koolkapperstraat).

In de Wegwyzer der Stad Gent 1847 - bij de BOUWKUNDIGEN : RENODEYN, hovenierstraat 37 (Akkerghem)

Volgens V. Fris : Les Accroissements etc au XIXe werd de Hovenierstraat zo genoemd sedert 1843.

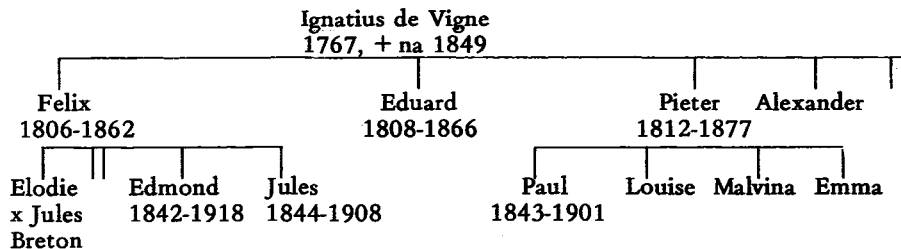
In de Wegwyzer van 1841 treffen wij Renodeyn aan bij de Bouwmeesters-Timmermans en Schrynwerkers : Bennesteeg 1.

Nogmaals bij de bouwkundigen in 1856 : Casinostraat 17.

ANTWOORD OP VRAAG 71

We ontvingen antwoorden op vraag 71 van de leden G. Hebbelynck; P. Huys, Jo Van Waesberghe en H. Vercautere.

FAMILIE DE VIGNE

Ignatius de Vigne, Gent 1767, + na 1849, was decoratieschilder.

Felix de Vigne, Gent 1806-1862; historie-, genre- en portretschilder; studeerde bij zijn vader en aan de Gentse Academie. Hij deed onderzoekingen over historische klederdrachten en schreef "Recueil des costumes du moyen âge", door hemzelf geïllustreerd. "Winteravond" (Brussel); "Kermis in de XVe eeuw"; "Dooptfeest in de XVIIIe eeuw" (Gent).

Eduard de Vigne, Gent 1808-1866; landschapschilder, tekenaar en ets-er; deed reizen naar Italië en Engeland. "Boslandschap in Italië" (Ieper); "De Abdij van Cava" (Gent).

Pieter de Vigne (-Quyo), Gent 1812-1877; beeldhouwer; studeerde aan de Academie te Gent en te Antwerpen, verder te Parijs en in Italië, 1837; te Gent gevestigd, 1841; directeur van de Academie, 1850-1877. Van hem zijn : het standbeeld van Jacob van Artevelde, Vrijdagmarkt, onthuld in 1863; borstbeeld van J.F. Willems (marmer, 1853); "de Droom van Eva", 1851 (Mus. Gent); "De Geest des Kwaads" (Gent); standbeeld van Lieven Bauwens, 1885).

Edmond de Vigne, Gent 1842-1918, zoon van Felix; architect; ontwierp o.a. de Kon. Nederlandse Schouwburg, 1899.

Julius-Octaaf de Vigne, Gent 1844-1908, zoon van Felix; dr. in de Rechten, schrijver van juridische werken; gemeenteraadslid, provincieraadslid, schepen van Financiën, 1888-1907; volksvertegenwoordiger, 1900; stadsadvokaat. Hij deed belangrijke schenkingen aan het Museum voor Schone Kunsten.

Paul de Vigne, Gent 1843-Brussel 1901, zoon van Pieter; leerling van zijn vader en van J.R. Calloigne; studeerde aan de Academie van Gent, Antwerpen en Leuven. Bij een reis naar Italië zeer beïnvloed door de beeldhouwers der Renaissance, werd hij met Thomas Vinçotte, Julien Dillens e.a. een vertegenwoordiger van een italianiserende richting, maar ging later zijn eigen weg. Van hem zijn : "De Onsterfelijkheid"; standbeelden van Breydel en De Coninck te Brugge, 1887, van Marnix van St.-Aldegonde (Brussel), het monument L. Van Houtte te Gentbrugge, 1879 enz.

Louise, 1844-1867, *Malvina*, *Emma de Vigne*, 1850-1892, dochters van Pieter, waren schilderessen van bloemen en vruchten.

Jules Breton, Courrières (Pas-de-Calais) 1827 - Parijs 1905; leerling en schoonzoon van Felix de Vigne en vriend van Lieven De Winne; ging zich verder bekwamen aan de Ecole des Beaux Arts te Parijs, 1843; onderging de invloed van Daubigny, Millet, Troyon. Na enkele genre-stukken schilderde hij uitsluitend landschappen, gekenmerkt door onberispelijke factuur en een harmonie die de mooie kant der dingen belicht :

“De Terugkeer der Maaiers”, 1853, “De Zegening van het Koren”, 1857; “Wilde Lelies”.

Verder wordt verwezen naar :

Dictionnaire Biographique des Sciences, des Lettres et des Arts en Belgique (De Seyn 1835).

Virginie Demont-Breton : Les maisons que j'ai connues. Dans les Flandres : Gand et Douai. (Plon 1930). Mevr. Demont was de dochter van Jules Breton.

De heer P. Huys deelt ons mede : “De grootmoeder van Albert Servaes langs moeders zijde was een De Vigne, rechtstreeks verwant met de familie der beeldhouwers en musici De Vigne uit Gent. Ze heette Sophia Desideria De Vigne (Harelbeke 17.1.1827 - vermoedelijk te Gent na 1881) en was gehuwd met Martinus De Sutter (Sint-Gorits-Oudenhove 1821 - Gent 13 juli 1881). Ze was de dochter van Joannes Ignatius De Vigne en van Isabella Theresia Van Loo (Gent ca. 1800-Gent 11 juni 1871).

G. Hebbelynck wijst er op, dat de opgegeven geboortedatum van Julius De Vigne in het werk van V. Fris “De Historische Persoonsnamen der Straten van Gent” foutief is. Het is 1844, niet 1814.

We danken alle leden voor hun interessante gegevens. Maar hiermede is de vraag nog niet volledig opgelost. Te Gent was er ook nog een familie De Vigne met talrijke leden musici. Waren deze musici verwant met de familie De Vigne, schilders en beeldhouwers ? Wie kan iets over deze musici vertellen ?

ANTWOORD OP VRAAG 71 b.

De Heer ere-notaris Ed. Troch verstrekke inlichtingen over Felix Cambier. Felix Cambier werd geboren te Gent op 2 november 1854. De periode 1875-1900 is bijzonder belangwekkend als men de sociale evolutie nagaat, maar bijzonder pijnlijk als men denkt aan de vrouwen- en kinderarbeid. De periode 1855-1866 was zeer bewogen; te Gent braken onlusten los. Onder de regering Rogier en onder de invloed van Frère Orban deden sommige liberalen inspanningen om de emancipatie en de sociale vooruitgang te bevorderen. In 1874 vormde zich de eerste “Cercle progressiste”. Paul Voituren, advocaat, zal een belangrijke rol spelen in het plaatselijk politiek leven tussen 1875-1890. Constant Heynderyckx en Felix Cambier zijn dan ongeveer 25-27 jaar oud. Beiden, zeker onder de invloed van Fr. Laurent, hebben belangstelling voor de oprichting van Laurent-kringen (werkliedenverenigingen). In 1881 wordt Cambier verkozen tot liberaal gemeenteraadslid. Hij is een tijd ook hoofdredacteur van de krant “Journal de Gand”, een liberaal en stilaan liberaal-progressistisch opinieblad (prof. E. Voordeckers). Cambier werd op de poll in 1890 op de liberale lijst geweerd. Samen met Heynderyckx verleent Cambier zijn medewerking aan de groeiende socialistische partij. Cambier wordt opnieuw verkozen voor de gemeenteraad in 1895.

Hij is socialistisch kamerlid van 1902 tot 1908 en schepen van onderwijs in 1909 samen met E. Anseele, Siffer en Van de Vijvere. Verder schrijft ere-notaris Ed. Troch : "J'ai personnellement connu Constant Heynderyckx à la belle barbe blanche impressionnante et Félix Cambier, toujours habillé comme un clergyman à chapeau noir à grands bords. Ils avaient à cette époque de 70 à 75 ans et vivaient retirés de la vie politique et locale".

Felix Cambier overleed te Gent op 8 december 1934.

VAN DE HEER A. DE BUCK ONTVINGEN WE DE VOLGENDE MEDEDELING (G.T. 1976, blz. 98).

In het antwoord van de heer P. Vlieghe is er benevens het St.-Jorisklooster en de abdij van de Rijke Klaren, spraak van een gebedsplaats (sacellum) van St.-Catharina. Er is hier spraak van een bedehuis of bedehuis en geen klooster.

Voor beide eersten ga ik akkoord. Voor St.-Catharina maak ik voorbehoud en wel om het volgende :

Waar nu het grote huis Lange Violettenstraat 55, zetel van het consulaat van Italië, staat, bevond zich sinds 1203 - eerste vermelding - een kleine kapel omgeven door een kerkhof. Ze was een hulp-bedehuis van de St.-Janskerk. Die kapel werd later toegewijd aan St.-Catharina van Sienna.

In circa 1644 werd ze vergroot en omgevormd en enige jaren later opgedragen aan de Heilige Anna (eerste St.-Annakerk der parochie). Ze werd - zeer spijtig - in 1818 afgebroken.

Het is goed mogelijk dat het hier het kwestieus gebouw betreft vermeld door Livinus Cruyl.

ERRATUM

Meinummer 1976.

blz. 110 : Lees : Bij Hoste.

blz. 104 : grande fatigue ... tonique et nourrissant.

blz. 142 : lees P. Damman.

blz. 128 : op de 19e lijn moest staan : ... tot allen die de voettocht hebben gedaan "tsente Jacops in compostellen, allen guldebroeders zijnde in sent Jacops kercke binnen deser stede".

HET LIBER FLORIDUS

Weinige bibliotheken zijn zo rijk aan bronnenmateriaal als de Gentse Universiteitsbibliotheek. Een van de merkwaardigste compilaties in haar bezit is de manuscript-encyclopedie, het Liber Floridus uit de XIIde eeuw door kanunnik Lambert, van St-Omaars rond 1120 samengesteld.

Er bestaan 9 kopijen van dit merkwaardig boek, in de loop van de 12de tot de 16de eeuw nagebootst. Dit illustere boek werd vóór een paar

jaar prachtig heruitgegeven. Verscheidene geleerden hebben hun naam verbonden aan de studie van dit werk uit de 12de eeuw : onder andere was dat V. vander Haeghen, die een studie wijdde aan de miniaturen.

Het was ook L. Delisle (1) die om 1906 verscheidene bevindingen deed omtrent de illustraties. Hij vergeleek het origineel met de bestaande kopijen. Het is interessant te weten dat er een "onhandige" kaart van Europa in voorkomt, de Saint-Genois (2) vond dat deze miniaturen nogal "ruw waren uitgevoerd".

Vóór hem had Augustin Voisin (3) ze bestempeld als "weinig gracieus". Het zijn echter voor zijn tijd merkwaardige getuigen voor de kunst in Vlaanderen rond 1150.

Voor de dieren zijn weergegeven op zonderlinge wijze : op folio 56 staat een leeuw in het groot afgebeeld. Voor menselijke figuren heeft de kunstenaar meer vaardigheid getoond.

De weergave van Sint-Omaar op fol. 260 is merkwaardig.

Er komen nogal wat fantastische dieren in voor : de groene draak, de griffoen met arendskop, een leviatan, zeemonster, de minotaurus in zijn labyrint en de krokodil met mensenhooft.

De ivoorkunst en het glasraam zijn hier van bijzondere invloed geweest. Kanunnik Reusens (4) heeft aan de hand van een tekening in het manuscript de gewijde klederdracht in de Romaanse periode bestudeerd.

Er zijn ongeveer een 30-tal artistieke composities in aangebracht. We besparen u de opsomming.

Een aantal bladzijden die de Apokalyps beschreven in het Gentse handschrift, zijn verdwenen. Wanneer we het vergelijken met het handschrift van Chantilly, weten we ongeveer wat hier werd weggenomen. Het manuscript is van belang om de invloed na te gaan bij de schilders van een paar eeuwen later, hier te lande. Het Gentse handschrift kan als basis dienen; want in de latere kopijen is weinig nieuws aangebracht.

De kopij van Chantilly werd uitgevoerd op last van de abt van St-Pieters te Gent, Philippe Conrauld (± 1448). Hier is reeds Bourgondische invloed vast te stellen. De kopij, in 1460 te Ninove nagemaakt (nu in de K.B. in Den Haag) getuigt van minder fijnheid. Er werd een Franse vertaling gemaakt in 1512 (Bib. Den Haag). Het is een nabootsing in inkt van het origineel.

(1) Notice sur les manuscrits du Liber Floridus, Paris, 1906.

(2) Messagers des sciences historiques 1844-1845.
Catalogue des manuscrits de Gand 1849-1852.

(3) Recherches historiques sur la bibliothèque de Gand, 1840.

(4) Eléments d'archéologie chrétienne, Leuven, 1886.

Noot : Hoe verder we ons in de tijd verwijderen van het origineel des te beter, stelt men vast dat wanneer men reeds over fijner middelen beschikte, (bv. a^o 1460) men gepoogd heeft het origineel te benaderen; en men is er niet in het minst in geslaagd het te evenaren, gezien de tijdsafstand. Het Gentse origineel moet dus voor de vier volgende eeuwen als een meesterwerk hebben gegolden. Ook al wilde ieder bekende abdij een *gelijkaardige* kopij van het meesterwerk uit die dagen.

Bron : Le manuscrit Gantois du Liber Floridus - V. vander Haeghen,
1908 - Gent.

P. VLIEGHE

KLACHT KOER 99

I.

't Is dus beslist, de raad die heê gesproken,
Koer negen-en-negentig heê 't er gestaan.
Ons pierkens worden al'maal afgebroken.
Daarom vergoten wij al meen'geen traan !

II.

We leefden daar gezellig in famielde,
Al was er veel dat 't daglicht moest ontvliên,
Al stoorde men meer dan kolen en schrebielden,
Politie was er toch haast nooit te zien.

III.

En als er soms een pinne het dierf wagen
Op onzen koer te spelen op zijne poot,
Tons was den dits g'heel zeker te beklagen,
Op een, twee, drij, die sloegen z'hem half dood !

IV.

't Was zoo plezierig, al die zatte wijven,
Haast alle dagen was 't er boven op !
Ja veur ne niet die gingen z'aan het kijven,
En trokken 't hair uit mallekaar ze kop !

V.

Maar nu is 't uit meê al die goeie lollen,
We vliegen al meê onzen boel op straat,
En mogen nu van 't een naar 't ander dolen
Al door de schuld van den Gemeenteraad.

Revue "Onder de Draeke"
Gent 1902.